

Inhoudsopgave

0. Voorwoord
1. 2011 in vogelvlucht
2. Preventie
3. Dopingcontroles
4. Internationale zaken
5. Juridische zaken
6. Wetenschappelijk onderzoek
7. Kennismanagement
8. Mens & organisatie

Bijlagen:

1. Financiële verantwoording
2. Samenstelling Bestuur, Raad van Advies en GDS-commissie
3. Samenstelling Bureaupersoneel
4. Overzicht Dopingcontroleofficials
5. Overzicht wetenschappelijke publicaties en presentaties
6. Afkortingen

Voorwoord

U ziet op uw beeldscherm het zesde Jaarverslag van de stichting Anti-Doping Autoriteit Nederland. Dit is het eerste Jaarverslag dat wij uitsluitend in digitale vorm beschikbaar stellen. Wij hopen dat deze nieuwe, interactieve vorm u helpt om de gewenste informatie snel te vinden.

Het jaar 2011 was eerst en vooral het jaar waarin de overheidsbezuinigingen hun beslag kregen. Twee collega's moesten de organisatie verlaten, waardoor de formatie werd teruggebracht van 13,6 naar 11,8 FTE. Deze inkrimping had vanzelfsprekend gevolgen voor het takenpakket van de organisatie, dat op verschillende punten versoberd en ingekrompen werd.

Bij de afdeling Preventie is als gevolg van de bezuinigingen een duidelijke verschuiving naar digitale informatieoverdracht doorgevoerd, waardoor het aantal face-to-face contactmomenten (voorlichtingsbijeenkomsten) afneemt. De telefonische dienstverlening via de Doping Info Lijn werd eind 2011 geheel beëindigd.

In nauw overleg met NOC*NSF werd tevens de omvang van het controleprogramma teruggebracht. Op basis van de beschikbare financiële middelen werd de target bijgesteld van 2.000 naar 1.900 dopingcontroles. Uiteindelijk werden er 1.965 dopingcontroles gerealiseerd.

Dankzij twee door het ministerie van VWS verstrekte meerjarige projectsubsidies heeft de Dopingautoriteit in 2011 wel een voortvarende start kunnen maken met een promotieonderzoek naar de effectiviteit van het mondiale antidopingbeleid, en met een kennismanagementproject dat grote hoeveelheden dopinggerelateerde informatie toegankelijk zal maken voor het publiek. Over beide projecten zal aan het einde van de looptijd (2014) verslag gedaan worden.

In 2011 zette een trend van de voorgaande jaren zich versterkt door, namelijk de steeds verder toenemende complexiteit, en dus tijdrovendheid, van de dopingzaken. Dit geldt zowel voor de beoordeling van de dossiers voorafgaande aan de overdracht aan de bond voor de tuchtrechtelijke beoordeling, als voor de begeleiding tijdens de tuchtrechtelijke procedure zelf. In een aantal gevallen heeft de grote tijdsinvestering uiteindelijk geleid tot het beschikbaar komen van informatie die in het voordeel van de betrokken sporter was.

Ondanks het steeds grotere spanningsveld tussen de taken waarvoor de organisatie staat en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn, menen wij ook in 2011 weer een belangrijke bijdrage geleverd te hebben aan de strijd tegen doping in de sport. Wij hopen dat u dat na lezing van het Jaarverslag met ons eens bent.

Het bestuur

Hoofdstuk 1   2011 in vogelvlucht

Beleidsontwikkeling

Het verslagjaar was het derde jaar waarin de herziene World Anti-Doping Code 2009 (de Code) van kracht was. De Code wordt in Nederland geïmplementeerd door de vaststelling – door de verschillende topsportbonden - van het Nationaal Dopingreglement (NDR). Op basis van de ervaringen met dit NDR *en* op basis van andere WADA regelgeving is in 2011 een volgende versie van dit reglement geschreven en aan de bonden aangeboden. Deze nieuwe versie is door WADA getoetst aan de Code, en het commentaar van WADA is in het reglement verwerkt. In vrijwel alle sportbonden was dit vernieuwde reglement vanaf (uiterlijk) het begin van 2012 van kracht.

Het antidopingbeleid van NOC*NSF zoals dat in 2007 in nauwe samenwerking met de Dopingautoriteit tot stand werd gebracht vormde ook in 2011 de basis onder ons werk. Centraal hierbij staat dat de nationale en internationale top van de Nederlandse sport het primaire werkterrein van de Dopingautoriteit vormen. Keerzijde daarvan bleef dat er niet intensief gecontroleerd kon worden op de lagere competitieniveaus.

In de loop van 2011 bracht een uit zeven bondsdirecteuren samengestelde Werkgroep doping van NOC*NSF een rapport uit over het Nederlandse antidopingbeleid. Het rapport bevat 12 aanbevelingen aan de Nederlandse sport. De implementatie van deze aanbevelingen vereist in bijna alle gevallen betrokkenheid van de Dopingautoriteit, en de punten die door de Dopingautoriteit zelfstandig gerealiseerd kunnen worden, zijn al in 2011 ter hand genomen.

Eind 2011 startte WADA met het consultatieproces dat eind 2013 tot herziening van de Code moet leiden. In nauw overleg met VWS, NOC*NSF en de Atletencommissie van NOC*NSF heeft de Dopingautoriteit de eerste Nederlandse bijdrage voorbereid.

In het nieuws

De directeur fungeert als woordvoerder van de organisatie en hij onderhoudt hiertoe intensieve contacten met een groot aantal Nederlandse journalisten. Naast de vele individuele contacten met de media werd in 2011 opnieuw een bijeenkomst voor (sport)journalisten belegd, en werden 16 persberichten uitgebracht.

In 2011 was wederom sprake van een aantal dopinggerelateerde gebeurtenissen die zeer veel publiciteit opleverden, en de Dopingautoriteit werd daarbij veelvuldig om commentaar gevraagd.

De controlewerkzaamheden van de Dopingautoriteit zijn zich steeds nadrukkelijker op de absolute top van de Nederlandse sport gaan richten. Dit is waarschijnlijk de verklaring voor het feit dat bij het brede publiek bekende Nederlandse topsporters vaker dan vroeger met een dopingzaak geconfronteerd worden. De Dopingautoriteit genereert zelf geen publiciteit rondom deze zaken, maar via de sporter of langs andere kanalen komen deze Nederlandse dopingzaken toch vaak uitgebreid in de publiciteit.

Case management

Sinds 2007 is er sprake van een daling van het aantal dopingzaken dat bij sportbonden of internationale federaties is gemeld, maar in 2011 was weer sprake van een lichte stijging. Tegelijkertijd is er de afgelopen jaren sprake van een snel toenemende complexiteit in de wijze waarop een deel van die zaken moet worden behandeld, en die ontwikkeling heeft zich in 2011 uitdrukkelijk doorgezet. Het aantal werkuren dat met elke individuele zaak gemoeid is, was dan ook groter dan ooit.

Samenwerking

De Dopingautoriteit verricht haar taken voor *en* met de (georganiseerde) sport en de daarbij behorende organisaties. Vanzelfsprekend zijn dat allereerst de Nederlandse sportbonden, waarmee vele contacten onderhouden worden, die bovendien betrekking hebben op vrijwel alle aspecten van het werk van de Dopingautoriteit. Met bepaalde andere organisaties waarmee regelmatig wordt samengewerkt wordt deze samenwerking vastgelegd in een convenant. In 2011 werden twee convenanten afgesloten, met de Vereniging voor Sportgeneeskunde (VSG) en met stichting Service Médical

Hoofdstuk 2 Preventie

ALGEMEEN

Het doel van de afdeling Preventie is: *het voorkómen van onbewuste en bewuste dopingovertredingen in de Nederlandse sport*. De belangrijkste doelgroepen zijn: topsporters, sporters in de anders georganiseerde sport (m.n. fitness), begeleiders (m.n. trainer/coaches, sport- en huisartsen, (sport)fysiotherapeuten, (sport)diëtisten, sportmasseurs, ouders), en het algemene publiek.

Bij interventies wordt informatie aangeboden over de dopingregels, de risico's van dopinggebruik, worden gezonde en geoorloofde alternatieven om prestaties te verbeteren aangereikt, en wordt getracht een anti-dopinghouding bij sporters en begeleiders te realiseren dan wel te versterken.

Tijdens voorlichtingsbijeenkomsten voor *topsporters* komen de volgende items specifiek aan bod: gezondheidsrisico's van dopinggebruik, de rechten en plichten van sporters, de dopinglijst, de dopingcontroleprocedure, het regelen van dispensaties, de whereabouts-regeling, de risico's van voedingssupplementen, de schade van doping aan de 'spirit of sport' en de campagne 100% Dope Free.

In bijeenkomsten voor *begeleiders* komt het voorgaande ook aan bod, met daarnaast aandacht voor de rechten en plichten van begeleiders en ook risicoverkleinende en –vergrotenende factoren t.a.v. dopinggebruik.

Voor de doelgroep *fitnessers* worden vooral gastlessen verzorgd binnen vele fitnessopleidingen. Hierbij wordt ingegaan op de verschillende soorten dopinggeduide middelen, risico's voor gebruik, (bij)werkingen van de middelen, zin en onzin van supplementen, dopingpreventie en de campagne Eigen Kracht.

De drie websites (de corporate website en de websites 100% Dope Free en Eigen Kracht) van de Dopingautoriteit zijn belangrijke manieren van communicatie met de diverse doelgroepen. Daarnaast maken zowel topsporters, fitnessers als begeleiders gebruik van de Doping Infolijn (telefoon en e-mail). Een vierde, Engelstalige website, www.doping.nl, werd in de loop van 2011 ontwikkeld en zal begin 2012 beschikbaar komen.

TOPSPORT

Topsportcampagne 100% Dope Free

Veel reeds bestaande activiteiten gericht op de Nederlandse topsport zijn ondergebracht binnen de topsportcampagne 100% Dope Free. Deze campagne richt zich naast het verstrekken van informatie met name op een attitude- en gedragsverandering. De campagne zal zeker tot en met 2012 doorlopen.

www.100procentdopefree.nl

De website van de campagne neemt een centrale plek in; alles over de campagne is er te vinden. Het aantal unieke bezoekers per dag daalde wat van 82 (in 2010) naar 69. Het aantal pageviews was 182 per dag, in 2010 was dat 264. Er zijn 23 nieuwsberichten verschenen en vier nieuwsbrieven naar alle abonnees (zo'n 14.000) verstuurd.

100% Dope Free - True Winner

Bij dit deel van de campagne (gestart in december 2007) kunnen (aankomende) top- en wedstrijdssporters een anti-dopingstatement ondertekenen en zich zo actief uitspreken tegen het gebruik van doping. Na ondertekening krijgt men het gouden polsbandje (toegestuurd) als symbool voor het feit dat je alleen een echte winnaar bent als je

zonder doping presteert. In 2011 steeg het aantal getekende statements van ruim 20.000 naar 23.000.

Dit campagnedeel is ontwikkeld en wordt uitgevoerd in samenwerking met de NOC*NSF AtletenCommissie. Femke Dekker (roeien), Rutger Smith (atletiek), Jokelyn Tienstra (handbal), Carl Verheijen (schaatsen), Richard Bottram (Marathon365 & Wheel of Energy), Epke Zonderland (turnen) en Mirjam de Koning-Peper (zwemmen), Thijs van Valkengoed (zwemmen), Churandy Martina (atletiek) en Marianne Vos (wielrennen) zijn ambassadeurs van de campagne. Op 15 oktober 2011 is Marianne Vos namens 100% Dope Free deelnemer geweest aan de talkshow *Doping, de kritische grens* georganiseerd door VU Connected.

Voorlichtingsbijeenkomsten

Leden van de Nationale Testing Pool zijn verplicht jaarlijks een voorlichting van de Dopingautoriteit bij te wonen. Dit kan via de sportbond worden georganiseerd, maar er wordt vooral samengewerkt met de Olympische Steunpunten. In totaal zijn er 38 voorlichtingsbijeenkomsten voor (aankomende) topsporters en directe begeleiders geweest.

In 2011 is een start gemaakt met het aanbieden van een online voorlichting voor topsporters, mede bedoeld als alternatief voor sporters die door andere verplichtingen niet in staat zijn een voorlichtingsbijeenkomst bij te wonen. Uit de meest recente topsportenquête (2010) bleek dat sporters graag digitaal worden geïnformeerd. In 2011 doorliepen 103 sporters de online voorlichting en de waardering ervoor bleek hoog.

Outreach-events

In 2011 zijn er 5 outreach-events geweest. Hierbij worden evenementen/wedstrijden bezocht waar aan grote groepen (m.n. jonge talentvolle) sporters, hun ouders en trainers/coaches algemene informatie kan worden verstrekt en waar zij aan de Dopingautoriteit vragen kunnen stellen. Ook kan men het 100% Dope Free – True Winner statement tekenen. Middels de WADA-dopingquiz kan men een incentive winnen. Outreach events vonden plaats bij: NK Indoor Atletiek, WK Baanwielrennen, WK Tafeltennis, Teamoverdracht EYOF en de Paralympische bijeenkomst 'Ready',

Dopingwaaier

Ook in 2011 verscheen weer een dopingwaaier met als thema Talent tegen Doping. De inhoud van de dopingwaaier bestaat uit de belangrijkste dopingregels, de WADA-dopinglijst, een lijst met veel gebruikte toegestane geneesmiddelen (per ziektebeeld geordend) en een uitleg over de dopingcontroleprocedure. Begin januari, toen de dopinglijst 2011 van kracht werd, is de dopingwaaier verstuurd naar alle A-, B- en HP-sporters. Ook alle sportartsen, de leden van de GDS-commissie en perscontacten van de Dopingautoriteit ontvingen een waaier. Verder zijn topsportbonden en Olympische Steunpunten verzocht de dopingwaaier te verspreiden onder sporters en begeleiders. Tijdens voorlichtingsbijeenkomsten, outreach-events en beursdeelname is de dopingwaaier uitgedeeld. DCO's nemen waaiers mee die bij controles kunnen worden uitgedeeld aan de gecontroleerde sporters. Ook is de dopingwaaier los te koop.

Artikelen

Maandelijks werd en wordt een actueel dopingonderwerp beschreven in het NOC*NSF-topsportblad *Lopend Vuur*.

100% Dope Free video's

In 2011 is er een video gemaakt over een positief bevonden voetballer. In de video doet hij zijn relaas, geeft aan waarom hij uiteindelijk doping nam en wat de gevolgen voor hem en zijn omgeving waren. De video wordt alleen bij voorlichtingsbijeenkomsten ingezet, zodat er ook ruimte is voor toelichting en discussie.

Advertenties

Om aandacht te vragen voor de campagne wordt de 'Be True'-advertentie ingezet. Hierbij worden sporters opgeroepen het 100% Dope Free – True Winner statement te tekenen en zich achter de campagne te scharen. Deze advertentie is in 2011 in diverse sportbladen gebruikt, en op enkele websites van o.a. sportbonden geplaatst.

Bijeenkomst sportbonden

Voor de tweede keer is er een bondenbijeenkomst geweest (*Samen tegen doping*) voor medewerkers van sportbonden. Deze vond op 11 oktober plaats in Nieuwegein en werd door 32 personen van 23 sportbonden bezocht. Het doel was de samenwerking te verbeteren om zodoende zo veel mogelijk (aankomende) topsporters voor te lichten vóór hun eerste dopingcontrole. De bijeenkomst werd afgesloten met de video van een positief bevonden voetballer waarna hij middels een persoonlijk interview een nadere toelichting gaf.

Bovendien werd met een groep bondsdirecteuren en –medewerkers een werkbezoek gebracht aan het dopinglaboratorium in Gent.

Ontwikkelingen

Binnen de dopingvoorlichting komt het talent (Internationaal Talent, Nationaal Talent, Belofte) steeds meer centraal te staan. Daarom is in 2011 een start gemaakt met een talentenfolder. Deze zal in 2012 verschijnen.

Ook is in 2011 een kleine compacte folder ontwikkeld getiteld: *Blijf Negatief!* Deze verschijnt in maart 2012. De folder is bedoeld om grote groepen die mogelijk in aanmerking komen voor dopingcontroles te wijzen op de belangrijkste risico's om onbewust een dopingovertreding te begaan. De verspreiding zal grotendeels via de sportbonden plaatsvinden.

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter (commissie en secretariaat)

2011 liet een versoepeling in de regelgeving zien met betrekking tot dispensaties. De zogenaamde "meldingsprocedure" was niet meer noodzakelijk vanaf 1 januari 2011 wat zowel voor de sporters als voor het GDS-secretariaat een verlichting was.

Uiteindelijk is er in 111 gevallen dispensatie verleend. Er werden 8 verzoeken niet ingewilligd.

	2009	2010	2011
Toegewezen	278	140	111
Niet toegewezen	48 (14,7%)	12 (7,9%)	8 (6,7%)

Het was voor het eerst dat de meeste aanvragen *niet* te maken hadden met gebruik van β -2 agonisten (29%, in 2010 36%). De meeste verzoeken hadden in 2011 betrekking op het gebruik van methylfenidaat (35%; in 2010 23%). Andere medicatie waarvoor vaak dispensatie werd verleend was prednison (11%, 7% in 2010) en insuline (5%, 7% in 2010).

In totaal waren de aanvragen afkomstig van 31 verschillende sportbonden, drie meer dan in 2010. De meeste aanvragen waren ook dit jaar weer afkomstig van de KNWU (18%); gevolgd door de KNZB (11%) en de KNSB (8%). De top drie van aanvragende bonden was daarmee exact gelijk aan die in 2010.

ANDERS GEORGANISEERDE SPORT

Campagne Eigen Kracht

Binnen de anders georganiseerde sport is de belangrijkste doelgroep: bezoekers van fitnesscentra en hun directe omgeving (vooral fitnessinstructeurs). Hiervoor is de Eigen Kracht campagne ontwikkeld. Het campagnemateriaal betreft: een mannen- en een vrouwenposter, een Eigen Kracht pot (in verschillende formaten), een display met folders, een t-shirt, bidon en een dvd. Via diverse fitnessbladen, voorlichtingen en tijdens de jaarlijkse Fitness & Health Benelux beurs is promotie voor de campagne gemaakt, o.a. door middel van een promotiefolder. Eind 2011 deden 141 fitnesscentra mee aan de campagne.

www.eigenkracht.nl

Centraal in de campagne staat de Eigen Kracht-website. De site is eind 2010 geheel vernieuwd, geactualiseerd en uitgebreid. Naast tekst wordt steeds meer gebruik gemaakt van video's. Verder zijn er 4 volledige jaarprogramma's te vinden voor 4 verschillende trainingsdoelen. De site is gebruiksvriendelijker gemaakt door webberichten onder te brengen in dossiers, zoals training, voeding, supplementen, doping, gezondheid, e.d. Hiermee kan de bezoeker makkelijker per onderwerp veel informatie vinden.

Deze site richt zich specifiek op (cosmetische) sporters in fitnesscentra. Op de site is objectieve en praktisch toepasbare informatie te vinden over clean en effectief spiermassa opbouwen en over verantwoorde manieren om af te slanken. Tevens staat er objectieve informatie over diverse soorten dopinggeduide middelen en de bijwerkingen ervan. Ook is er van alles te vinden over de Eigen Kracht-campagne.

In 2011 zijn er in totaal 55 inhoudelijke nieuwsberichten op de site geplaatst, geschreven door twee externe (inhoudelijke/journalistieke) experts uit de fitness/bodybuildingbranche, en door eigen preventiemedewerkers.

Het aantal pageviews over 2011 bedroeg totaal 859.629 (in 2010: 297.474), bijna een verdrievoudiging ten opzichte van 2010. Het gemiddelde aantal pageviews per dag over 2011 is 2.336. Het aantal unieke bezoekers over 2011 is 323.343, met een gemiddelde van 886 unieke bezoekers per dag.

Video's

Binnen Eigen Kracht wordt steeds meer gebruik gemaakt van video's. In 2011 zijn er 10 instructie- en expert opinion-films gemaakt. Alle video's zijn op de website geplaatst.

Fitnessopleidingen

In 2011 zijn in het kader van de Eigen Kracht-campagne 13 gastlessen gegeven aan CIOS'en, ROC's en particuliere fitnessopleidingen. De Eigen Kracht-bidon wordt daarbij uitgedeeld aan fitnessinstructeurs in opleiding.

Cleane Kneiters

Cleane Kneiters zijn fitnessers/bodybuilders die bewezen hebben dat je zonder doping een indrukwekkende fysiek kunt opbouwen. In 2011 zijn er twee bijgekomen en inmiddels zijn er totaal twaalf. Ze staan allen met een achtergrondverhaal en foto's op de website. Anderen kunnen het goede voorbeeld volgen en zich hierbij aansluiten.

Artikelen

Al sinds 1997 heeft Eigen Kracht een vaste rubriek in het populaire bodybuildingtijdschrift *Sport & Fitness Magazine* (oplage 13.000; verschijnt sinds 2011 jaarlijks 4 maal). Onder eigen redactionele verantwoordelijkheid verstrekt de Dopingautoriteit in ieder nummer objectieve informatie over dopinggeduide middelen en zaken die er mee te maken hebben. Alle verschenen artikelen worden ook op www.eigenkracht.nl geplaatst, zodat de informatie steeds beschikbaar blijft. In 2011 zijn twee artikelen geplaatst. Na oponthoud door overname van het tijdschrift wordt de artikelenreeks gecontinueerd. Sport & Fitness verschijnt vanaf 2012 weer 6 maal per jaar.

Ook is een artikel in *Fitness Expert* verschenen en zijn bijdragen geleverd aan andere bladen.

Advertenties

In twee nummers van *Sport & Fitness Magazine* is de mannenposter van de Eigen Kracht-campagne geplaatst. Daarnaast zijn advertenties geplaatst in een magazine voor de politie.

Anabolenpoli

De anabolenpoli is verhuist van het VU-medisch centrum in Amsterdam naar het Kennemergasthuis in Haarlem. Regelmatig worden 'cosmetische sporters' met medische klachten c.q. vragen doorverwezen naar deze anabolenpoli. Ook wordt er standaard aandacht aan besteed in onze artikelen in *Sport & Fitness Magazine*.

Samenwerking fitnessbranche

In 2011 zijn er initiatieven geweest om nader samen te werken met de fitnessbranche. Zo heeft Eigen Kracht een presentatie gegeven bij het bestuur van Fitvak en is er een convenant tussen de Dopingautoriteit en Fitvak opgesteld. Hierbij is afgesproken meer en concreter samen te werken ten aanzien van het bestrijden van dopinggebruik in fitnesscentra.

In het kader van een Europees project *Fitness against Doping* is er samengewerkt met de European Health and Fitness Association, coördinator van dit project. Ook met de EHFA is afgesproken nader samen te werken om tot een beter preventiebeleid op dopinggebied te komen.

In het kader van een masterstudie Criminologie is meegewerkt aan een onderzoek van Katinka van de Ven. Zij deed onderzoek naar de illegale handel in de ongeorganiseerde sport in Nederland. Een deel van de informatie verzamelde zij als bezoeker van fitnesscentra. Haar onderzoek is in het najaar 2011 verschenen.

Boek Doping, de nuchtere feiten

In 2000 verscheen het boekje *Drug Info, doping. Harde feiten over doping*. Aangezien het boekje nog maar beperkt beschikbaar is - en enigszins verouderd - is gestart met een nieuwe en verbeterde uitgave. In 2011 is veel onderzoek gedaan en tekst geschreven voor dit nieuwe boek. Het boek zal in 2012 verschijnen.

Deelname Europees project *Strategy for Stopping Steroids*

Op initiatief van Anti-Doping Denemarken is door een samenwerkingsverband van vijf landen (Denemarken, Zweden, Cyprus, Polen en Nederland) een projectsubsidie verkregen bij de Europese Commissie. Het betreft een project waarbij kennis en ervaringen uit betreffende landen worden gebundeld om zo te komen tot een betere strategie tegen anabolengebruik. In april is een eerste bijeenkomst geweest met de projectpartners in Kopenhagen. In oktober de tweede op Cyprus. Het mondt uit in een congres dat gepland staat op 19 en 20 maart 2012. Daarnaast verschijnt een uitgebreid rapport in meerdere talen.

BEGELEIDEND PERSONEEL

Naast sporters is de afgelopen jaren steeds meer aandacht uitgegaan naar het begeleidend personeel van sporters. Zij kunnen in zowel positieve als negatieve zin een belangrijke rol spelen. Daarom wordt de komende jaren geïnvesteerd in deze groep, waarbij de trainer/coach een belangrijke rol krijgt. Daarnaast spelen sport(para)medici een voorname rol.

Brochure Rondom Begeleiding

De brochure, getiteld *Rondom begeleiding. Hoe ouders, trainer-coaches en andere sportbegeleiders kunnen bijdragen aan een dopingvrije sport* is wederom op grote schaal verspreid bij voorlichtingsbijeenkomsten, (bij)scholingen, outreaches en als bijlage bij het blad NLCoach.

Trainer/coach opleidingen

In samenwerking met de Academie voor Sportkader en enkele sportbonden is een algemene module voor coachopleidingen van niveau 3 en 4 vervaardigd inclusief een sporttakoverstijgende e-learning module die zowel geschikt is voor niveau 3 als niveau 4 coachopleidingen. Deze e-learning module bestaat uit een teaser/introductie, een kennistest, een viertal dilemma's en een onderdeel *Het gouden pad*, waarbij steeds de juiste beslissing moet worden gemaakt en waarbij men ook feedback krijgt.

Presentaties en outreaches

Er zijn diverse presentaties verzorgd bij uiteenlopende opleidingen en bijscholingen, zoals de Masteropleiding Sportfysiotherapie, de opleiding Sportdiëtetiek, de opleiding Sport, Gezondheid en Management, KNWU-opleidingen voor ploegleider, soigneur en coach niveau 4, opleidingen van het KNMV, opleidingen van NGS-afdelingen, bijscholingen van de Atletiekunie voor coaches 3 en 4, en het VSN-jaarcongres. Daarnaast is er een outreach geweest tijdens het Nationaal Coach Congres.

ALGEMEEN PUBLIEK

www.dopingautoriteit.nl

In 2011 is vooral geïnvesteerd in de vernieuwde corporate website die begin 2012 in werking is getreden. Op de site is veel aangepast en uitgebreid en zijn nieuwe functionaliteiten beschikbaar. Op de website vormen ANP-nieuwsberichten een belangrijk deel van de actuele informatievoorziening. Deze nieuwsberichten over doping worden direct na verschijning op de website geplaatst. In 2011 zijn er totaal 595 ANP-nieuwsberichten (gecorrigeerd voor verbeterde berichten) op de site gezet. In 2011 werden daarnaast 16 eigen berichten van de Dopingautoriteit op de site geplaatst.

Naast actualiteiten over doping is er algemene informatie te vinden over de dopinglijst, over de campagnes die de Dopingautoriteit voert en over de eigen organisatie. In een apart servicegedeelte kunnen sporters hun dispensaties aanvragen, bestaat er een gedeelte voor het aanleveren van whereabouts van topsporters en is de NZVT-database ondergebracht.

Doping Infolijn (DIL)

De Doping Infolijn (0900 – 200 1000, ma-vrij van 13.00-16.00 uur en dopingvragen@dopingautoriteit.nl) is hét frontoffice van de Dopingautoriteit, waarachter bij toerbeurt vijf (en vanaf september vier) operators dienst hadden. Alle inhoudelijke vragen die via telefoon, e-mail (rechtstreeks of via websites van de Dopingautoriteit), fax of brief binnenkomen, worden iedere werkdag afgehandeld. Alle binnenkomende vragen worden in de (anonieme) digitale database geregistreerd. Besloten is om de telefonische infolijn per 1-1-2012 te stoppen. De email-service blijft wel bestaan.

In 2011 daalde het totaal aantal contacten t.o.v. 2010 met 27%. In totaal namen 941 personen contact op met de DIL. Het aantal telefoontjes nam met 28% af, van 572 naar 411. Het aantal e-mails daalde ook, van 718 naar 530 (-26%). Zie voor alle getallen de tabel.

Tabellen DIL-statistieken

Perscontacten

Op 6 december is net als in voorgaande jaren een persbijeenkomst gehouden voor de nationale pers. Daarnaast is dit jaar met een groep journalisten een werkbezoek gebracht aan het dopinglaboratorium in Gent.

Hoofdstuk 3 Dopingcontroles

De controlepraktijk

Algemeen

In 2011 is verder invulling gegeven aan het antidopingbeleid van NOC*NSF zoals dat in 2007 in nauwe samenwerking met de Dopingautoriteit tot stand werd gebracht. Bij de dopingcontroles is het accent nog verder verschoven in de richting van de absolute top van de Nederlandse sport. Daarnaast heeft de Dopingautoriteit meer gerichte controles in kunnen zetten op specifieke individuen en/of groepen. Het aantal vervolgonderzoeken en specifieke, aanvullende analyses nam verder toe. Keerzijde van een en ander is dat er niet intensief gecontroleerd kon worden op de competitieniveaus net onder de absolute top, al werd ook hier een aantal gerichte controles uitgevoerd.

Veel aandacht is wederom besteed aan de zogeheten "whereabouts-regeling". Een deel van de topsporters dient, indien zij behoren tot de Nationale of Internationale testing pool, een deel van de dagelijkse activiteiten kenbaar te maken aan de Dopingautoriteit of de Internationale Federatie. De Dopingautoriteit legt de verplichting alleen op aan sporters die een sport met een relatief hoog dopingrisico beoefenen.

Nationale testing pool (NTP)

In het kader van de uitwerking van de nieuwe World Anti-Doping Code 2009 en de daarmee verbonden Internationale Standaarden heeft de Dopingautoriteit in 2009 een Nationale testing pool (NTP) ingericht. Sporters behorend tot deze Nationale testing pool dienen aan een aantal verplichtingen te voldoen, als de sport waarin zij uitkomen een voldoende hoog dopingrisico kent. Zo dienen deze sporters voor het gebruik van eventuele medicijnen vooraf een medische dispensatie aan te vragen. Tevens dienen zij het hele jaar door hun whereabouts op te geven, en zich te informeren over doping door het bijwonen van een voorlichtingsbijeenkomst of door een online voorlichting te doorlopen. In 2011 is het aantal sporters in de NTP –op basis van aangescherpte criteria- verder gereduceerd tot 409 (ultimo 2011), afkomstig uit 17 verschillende sporten. Ook in 2011 dienden deze sporters bij niet meer dan één instantie whereabouts op te geven, hetzij bij de internationale federatie dan wel de Dopingautoriteit. Eind 2011 betrof dit respectievelijk 117 en 292 sporters. Tengevolge van ondermeer Europese data protectie wetgeving kunnen niet alle whereabouts gegevens worden ingezien van sporters wiens whereabouts gegevens buiten Nederland beheerd worden. Het niet kunnen raadplegen van deze whereabouts informatie blijft de uitvoering van het nationale out-of-competitie testprogramma bemoeilijken.

De Dopingautoriteit heeft in 2011 - evenals vorig jaar - ook gebruik gemaakt van de informatie afkomstig van externe bronnen, zoals onder meer websites van nationale en internationale federaties, twitter en facebook. De door de Dopingautoriteit ontwikkelde whereabouts website verschaftte zowel algemene als meer gedetailleerde informatie over sporters, teams en trainingslocaties.

Eind 2011 heeft de Dopingautoriteit, in samenwerking met NOC*NSF, InnoSportNL en Logica BV, een Whereabouts app voor mobiele telefoons op de markt gebracht die sporters in staat stelt om op eenvoudige wijze hun whereabouts aan te passen.

Uitgevoerde controles - algemeen

De Dopingautoriteit voerde in 2011 voor de Nederlandse sport dopingcontroles uit in het kader van het Nationaal programma, en daarnaast werden dopingcontroles uitgevoerd in opdracht en voor rekening van derden, waaronder het Wereld Anti-Doping Agentschap (WADA), Internationale Federaties (IF's) en buitenlandse Nationale anti-doping organisaties (NADO's). Ook dopingcontroles na het behalen van records en officiële limieten, targetcontroles bij specifieke verdenkingen, en verschillende soorten vervolgonderzoeken vielen onder de verantwoordelijkheid van de Dopingautoriteit.

Niet alleen werden Nederlandse sporters in Nederland gecontroleerd, maar, in opdracht van de Dopingautoriteit, ook door buitenlandse NADO's in andere landen.

Het Nationaal programma – de principes

Evenals voorgaande jaren hebben VWS en NOC*NSF voor 2011 een geldbedrag beschikbaar gesteld waaruit de kosten van de uitvoering van 2.000 dopingcontroles ten behoeve van de Nederlandse sportbonden voldaan moeten worden. In lijn met het NOC*NSF beleid waren hiervan circa 400 controles gereserveerd voor de uitvoering van zogenaamde targetcontroles, noodzakelijk vervolgonderzoek en voor dopingcontroles na het behalen van records en officiële limieten. Op basis van het met NOC*NSF geformuleerde antidopingbeleid heeft de Dopingautoriteit de overige 1600 controles verdeeld over de sportbonden. Aan deze verdeling ligt een mathematisch verdeelmodel ten grondslag. In de loop van 2011 is in samenspraak met NOC*NSF de doelstelling van 2.000 controles wegens budgettaire redenen bijgesteld naar 1.900 dopingcontroles.

Het Nationaal programma – de uitvoering

In 2011 zijn 1.965 dopingcontroles als onderdeel van het Nationaal programma uitgevoerd. In alle gevallen betrof het urinecontroles.

De 1.965 dopingcontroles in het kader van het Nationaal programma vonden plaats bij 29 Olympische sportbonden en 17 niet-Olympische sportbonden, in de verhouding 77:23. Bij enkele niet dopinggevoelige sporten zijn geen dopingcontroles uitgevoerd.

Kader

Top 5 aantal dopingcontroles Nationaal programma

- 1 Wielrennen
- 2 Zwemmen
- 3 Schaatsen
- 4 Voetbal
- 5 Atletiek

Het percentage dopingcontroles buiten wedstrijdverband in het kader van het Nationale programma was 45%¹.

Van het totaal van 1.965 dopingcontroles voor de Nederlandse sport werden er 1.257 bij mannen uitgevoerd (64%) en 708 bij vrouwen (36%). Daarmee is de man-vrouw verdeling in 2011 wederom een afspiegeling van de Nederlandse sport².

Dopingcontroles, uitgevoerd voor derden

De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB), de Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond (KNSB) en de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) hebben buiten het nationale programma een additioneel dopingcontroleprogramma gefinancierd ten behoeve van de Nederlandse competitie. Verschillende Nederlandse bonden hebben additionele dopingcontroles ingekocht ten behoeve van internationale evenementen in Nederland.

Op basis van opdrachten van derden zijn in totaal 628 dopingcontroles uitgevoerd. Een daling van 16% ten opzichte van 2010.

De extra dopingcontroles waartoe Nederlandse en buitenlandse bonden en organisatoren opdracht gaven, waren voor het overgrote deel controles binnen wedstrijdverband (97%). Bij deze dopingcontroles werden 409 mannen en 219 vrouwen gecontroleerd.

Dopingcontroles - totaal

In totaal (Nationaal programma en controles in opdracht van derden) zijn 2.593 dopingcontroles uitgevoerd. Het betroffen in alle gevallen urinecontroles: de Dopingautoriteit heeft in 2011 op eigen initiatief geen bloedcontroles uitgevoerd.

---

¹ Dit percentage is gelijk aan dat in 2010

² Ook in 2010 ging het om 64% respectievelijk 36%

Het totale aantal van 2.593 dopingcontroles voor de Nederlandse sport is een daling van 8% ten opzichte van 2010 (2.808 dopingcontroles).

Tabel 1

<i>Aantal dopingcontroles</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
Nationaal programma	2.058	1.965
In opdracht van derden	750	628
Totaal	2.808	2.593

Kader

Top 5 totaal aantal dopingcontroles

- 1 Wielrennen
- 2 Schaatsen
- 3 Voetbal
- 4 Zwemmen
- 5 Atletiek

Dopingcontroles die geen doorgang konden vinden

In 2011 heeft in 205 gevallen een dopingcontrole geen doorgang kunnen vinden. In 76% van deze gevallen betrof het out-of-competition controles.

Het gaat hierbij in de meeste gevallen om:

- 1) de keren dat een Dopingcontroleofficial (DCO) een opgegeven adres aandoet en de sport(st)er gedurende de uitgezette controleperiode afwezig was, dan wel dat deze niet (meer) op het adres woont.
- 2) de keren dat een DCO een (centrale) training of wedstrijd aandoet en deze training of wedstrijd bleek te zijn afgelast of verplaatst zonder dat de Dopingautoriteit hierover vooraf was geïnformeerd.
- 3) de keren dat vooraf opgegeven sport(st)ers/selecties afwezig zijn op evenementen, wedstrijden en centrale trainingen.

Als een dopingcontrole geen doorgang kan vinden, wordt zo spoedig mogelijk daarna opnieuw gepoogd de sporter te controleren.

In 2011 zijn in totaal 12 Filing failures (het niet tijdig en volledig opgeven van verblijfsgegevens) en 33 Missed tests (niet aanwezig zijn van de sporter op de opgegeven locatie) toegekend bij 45 verschillende sporters. Bij 16 sporters betrof het een tweede overtreding binnen 18 maanden. In één geval is een Filing failure voor een derde maal binnen 18 maanden bij eenzelfde sporter geconstateerd en is er aangifte gedaan van een overtreding van het dopingreglement op dit punt (zie ook tabel 5).

EPO en aanverwanten

In 475 gevallen zijn de urinemonsters ook op EPO geanalyseerd, 12% minder dan in 2010. Dit gebeurde in verschillende sporttakken waarbij de top drie gevormd werd door wielrennen, schaatsen en voetbal. "Tevens werden relevante monsters aanvullend op hexareline en andere groeifactoren geanalyseerd."

Onaangekondigde dopingcontroles

Het totale percentage dopingcontroles buiten wedstrijdverband ('out-of-competition') toont in verhouding tot 2010 een lichte stijging en komt op 35%. Nagenoeg alle controles waren onaangekondigd ('no notice'). Uitzondering wordt slechts gevormd door dopingcontroles naar aanleiding van een behaald record of een limiet, in welke gevallen de sporter of diens bond zelf het initiatief tot de dopingcontrole moet nemen.

Targetcontroles

De Dopingautoriteit heeft de bevoegdheid tot het uitvoeren van zogenaamde targetcontroles. Deze dopingcontroles worden in specifieke gevallen en op basis van

vooraf vastgestelde criteria uitgevoerd. In eerdere jaren zijn deze criteria reeds geactualiseerd en verder verruimd waardoor de targetcontroles breder konden worden ingezet. Targetcontroles hebben sportbreed plaatsgevonden, met de nadruk op enkele specifieke sporten.

Mobiel dopingcontrolestation

In 2011 is het Mobiel dopingcontrolestation veelvuldig gebruikt op locaties waar moeilijk een vast dopingcontrolestation is in te richten. Het station is ondermeer ten behoeve van buitensporten als de motorsport, de hippische sport, het wielrennen, en het handboogschieten ingezet. In totaal is het mobiele station bij 10 verschillende sporten ingezet.

De bevindingen

Van de 2.593 afgenomen urinemonsters werd in 2.075 gevallen ook het resultaatmanagement, inclusief eventuele tuchtrechtelijke vervolgstappen, door de Dopingautoriteit verzorgd. In de andere 518 gevallen werd dit door de opdrachtgever (meestal een Internationale federatie) verzorgd.

In 2011 zijn 115 dossiers met afwijkende bevindingen (110 afwijkende A-delen van urinemonsters en 5 niet-analytische bevindingen) bij de Dopingautoriteit geregistreerd.

Het aantal afwijkende bevindingen (inclusief de niet-analytische bevindingen) is met 115 dossiers op de 2.075 beoordeelde dossiers 5,5%.

Dossiers waarvoor specifiek vervolgonderzoek nodig was

Van de 110 dossiers met afwijkende A-delen van urinemonsters gaat het bij 81 dossiers om zaken waarin uitsluitend een T/E ratio groter dan 4 (50x) en/of een afwijkend steroïdprofiel (31x) werd gerapporteerd. Het betreft hier 70% van de afwijkende A-delen. De Dopingautoriteit heeft in 2011 in al deze gevallen de gevalideerde isotopenratio massaspectrometrie analyse (IRMS) geïnitieerd. In alle relevante gevallen toonde het vervolgonderzoek niet aan dat de verhoging door exogene factoren veroorzaakt werd, en werd het resultaat door de Dopingautoriteit als niet belastend afgegeven.

Dossiers die gesloten werden i.v.m. verstrekte medische dispensatie e.d.

In 3 gevallen bleek dat een medische dispensatie was verleend voor het therapeutische gebruik van de aangetroffen dopinggeduide stof. Deze dossiers konden derhalve gesloten worden. In 2 gevallen was de geconstateerde bevinding het gevolg van een anticonceptiemiddel en is het resultaat door de Dopingautoriteit als negatief afgegeven. Tenslotte is er 1 maal een stof aangetroffen die afhankelijk van de toedieningswijze verboden is of niet; ditmaal was de gevonden concentratie in overeenstemming met een toegestane toedieningswijze en had de betrokken sporter het middel ook op het dopingcontroleformulier gezet. Ook dit resultaat is door de Dopingautoriteit als negatief afgegeven (zie tabel 4).

In 5 gevallen is overigens een medische dispensatie voor het therapeutische gebruik van de aangetroffen dopinggeduide stof verleend *nadat* het dossier al voor tuchtrechtelijke afhandeling aan de verantwoordelijke bond was overgedragen. In die gevallen besluit niet de Dopingautoriteit maar de betreffende bond over het sluiten van het dossier. Deze 5 gevallen zijn zowel in tabel 4 als in tabel 5 verwerkt.

Indeling volgens WADA Prohibited list

Bij de stoffenindeling op groepsniveau conform de WADA Prohibited list 2011 werd over de voornoemde 110 afwijkende A-delen van urinemonsters in totaal 113 maal een stof en/of een verhoogde T/E waarde, danwel een atypisch steroïdprofiel aangetroffen (2 urinemonsters bevatten (afbraakproducten van) twee dopinggeduide stoffen en 1 urinemonster bevatte (een afbraakproduct van) een dopinggeduide stof en een verhoogde T/E ratio). In 85 van de 110 gevallen werden er stoffen in de categorie anabole middelen gevonden. Acht maal betrof het (afbraakproducten van) cannabis en

twaalf maal werden er stimulantia aangetroffen. Het percentage in de categorie anabole middelen steeg in 2011 met 37%. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door het hoge aantal monsters met een T/E ratio groter dan 4 of een atypisch steroidprofiel.

Grafiek

Aangetroffen stoffen en initieel afwijkende bevindingen

	2010	2011
Anabole middelen	62	85
(T/E-ratio >4		51)
(Atypische steroid profiel		30)
(Aangetroffen stoffen		4)
Peptide hormonen, groeifactoren en verwante stoffen	0	1
Bèta-2 agonisten	4	3
Anti-oestrogene middelen	0	0
Diuretica / maskerende middelen	2	0
Stimulantia	12	12
Cannabinoïden	6	8
Glucocorticosteroïden	1	3
Bètablokkers	0	1
Totaal	87	113

In 2011 is in meerdere groepen van stoffen een toename te zien waaronder het gebruik van cannabinoïden. In 2011 is opnieuw geen bevinding gedaan in de categorie 'anti-oestrogene middelen'. De categorie diuretica/maskerende middelen is in 2011 gedaald naar 0.

Aanhangig gemaakte zaken

De Dopingautoriteit heeft in 2011 28 zaken in 23 verschillende sporten aanhangig gemaakt omdat deze mogelijk in strijd waren met de reglementen van de betreffende bond. Het betrof 23 maal een mannelijke sporter en 5 maal een vrouwelijke sporter.

Vier van deze 28 zaken vloeiden voort uit een dopingcontrole die buiten wedstrijdverband werd uitgevoerd, de overige 24 uit een dopingcontrole die binnen wedstrijdverband werd uitgevoerd. Dit grote verschil vloeit voort uit het feit dat 17 van de overtredingen die binnen wedstrijdverband werden vastgesteld betrekking hadden op stoffen die ook alleen binnen wedstrijdverband verboden zijn.

In vier van deze 28 gevallen is het resultaatmanagement door de Dienst Medisch Verantwoord Sporten van de Vlaamse Overheid overgedragen aan de Dopingautoriteit, daar de gecontroleerde sporters Nederlandse staatsburgers waren en/of zij geen lid waren van een Vlaamse sportbond, maar wel lid van een Nederlandse sportbond.

In acht urinemonsters werden door de laboratoria (metaboliëten van) cannabis aangetroffen. Het betrof in het jaar 2011 acht verschillende sportdisciplines. Dit is een stijging ten opzichte van 2010 (6 urinemonsters).

Het percentage aangedragen zaken, inclusief de vier controles verricht door de Vlaamse overheid, bedraagt 1,4% (28 zaken onder nationale anti-dopingregelgeving op 1.965 contingentcontroles). Dit percentage ligt iets boven het geformuleerde streven voor 2011 van maximaal 1% dopingovertredingen bij Nederlandse sporters.

Hoofdstuk 4 Internationale zaken

World Anti-Doping Agency (WADA)

Communicatie met WADA

De Dopingautoriteit onderhield in 2011 vele contacten met WADA, en die contacten hadden betrekking op vrijwel elk aspect van het mondiale anti-doping programma waaraan de Dopingautoriteit mede uitvoering geeft. Zo wordt WADA regelmatig benaderd om nadere uitleg te vragen over de interpretatie van bepaalde onderdelen van de Dopinglijst en andere Internationale Standaarden. Anderzijds werd de Dopingautoriteit zeer veelvuldig door WADA bevraagd over lopende dopingzaken, mede in het kader van het beroepsrecht dat WADA in alle zaken heeft.

World Anti-Doping Code

Net als in andere jaren heeft de Dopingautoriteit een "Nederlandse" reactie op de concept Dopinglijst gecoördineerd, met input van NOC*NSF, van de NOC*NSF atletencommissie, en van het ministerie van VWS. In 2011 was er tevens gelegenheid om commentaar te geven op aanpassingen van de International Standard for Laboratories (ISL) en enkele daarbij horende technische documenten. Bovendien werd aan het einde van het jaar een start gemaakt met het schrijven van commentaar op de Code zelf, in het kader van de herziening van de Code die eind 2013 zal worden vastgesteld.

Raad van Europa

Raad van Europa – Monitoring Group

De Raad van Europa kent een Monitoring Group die de uitvoering van de Anti-Doping Conventie door de leden van de Raad van Europa volgt en controleert. De vergaderingen van deze Monitoring Group werden bijgewoond door de juridisch beleidsmedewerker van de Dopingautoriteit. De Monitoring Group wordt geadviseerd door drie Advisory Groups (Education, Legal Issues en Science). Medewerkers van de Dopingautoriteit namen deel aan alle vergaderingen van deze Advisory Groups.

Advisory Group on Science

Op 16 juni is geparticipeerd in de vergadering van de Advisory Group on Science van de Raad van Europa. De discussies binnen deze adviesgroep richten zich vooral op het praktischer en duidelijker maken van de dopinglijst, maar over de noodzakelijke richting van de alom gewenste veranderingen wordt nog wel eens verschillend gedacht in de diverse landen.

Bij de vergadering in april kon helaas niemand van de Dopingautoriteit aanwezig zijn vanwege andere verplichtingen. Op de onderwerpen van die vergadering (over vleesconsumptie en dopingrisico's en de aankomende revisie van de Wereld Anti-Doping Code) is schriftelijk gereageerd.

Advisory Group on Education

De Advisory Group on Education kwam tweemaal bijeen in Parijs; op 15 april waar de Dopingautoriteit een verhaal hield over 'NZVT and education on the risk of food supplements' en kort op 13 oktober toen de WADA Code Revision ter sprake kwam.

Advisory Group on Legal Issues

De Advisory Group on Legal Issues kwam vaker bijeen, veelal in het kader van de uitvoering van de WAD Code en in relatie tot privacyvraagstukken. Vergaderingen van deze Advisory Group vinden altijd in Straatsburg plaats. De juridisch beleidsmedewerker van de Dopingautoriteit is Chair van deze Advisory Group.

ANADO / INADO

Vroeg in 2011 viel het besluit om de mondiale koepel van nationale Anti-Doping Organisaties (ANADO - Association of National Anti-Doping Organisations) op te heffen wegens de verliezen die geleden waren op ANADO's "not for profit" businessunit Anti-Doping Services (ADS). Na afwikkeling van de administratieve en financiële verplichtingen zal de organisatie begin 2012 definitief ophouden te bestaan.

Al snel na het besluit ANADO op te heffen, werd door een aantal landen het initiatief genomen om een nieuwe mondiale koepelorganisatie op te richten, die de naam INADO (Institute for National Anti-Doping Organizations) kreeg. In de tweede helft van 2011 werd zeker dat INADO op een jaarlijkse financiële bijdrage van WADA kan rekenen, waardoor de levensvatbaarheid van de organisatie sterk is toegenomen.

IADA

Het 'International Anti-Doping Arrangement' (IADA) is een internationaal gouvernementeel samenwerkingsverband op initiatief van toonaangevende landen op het gebied van antidopingbeleid.

Er is in 2011 één IADA-bijeenkomst georganiseerd. Daar is vooral gesproken over de WADA-standaarden, is een nieuw actieplan vastgesteld en is een nieuwe Arrangement voorbereid. Ook is gesproken over uitbreiding van de huidige groep van 10 landen. Verder hebben diverse leden presentaties gegeven van actuele ontwikkelingen in hun land. Ook de Dopingautoriteit verzorgde een presentatie, en wel over een in Nederland uitgevoerd onderzoek onder topsporters.

Internationale federaties en buitenlandse NADOs

Ook buiten de hiervoor genoemde organisaties en structuren om wordt zeer intensief samengewerkt met andere anti-dopingorganisaties, en meer in het bijzonder met de internationale sportfederaties en met Nationale Anti-Doping Organisaties in andere landen. Vrijwel dagelijks wordt overlegd over het resultaatmanagement in concrete zaken, en over vele andere zaken die een grensoverschrijdend karakter hebben, of die aan een gezamenlijk belang raken.

Internationale congressen

Op uitnodiging van de zusterorganisatie United States Anti-Doping Agency (USADA) is een bezoek gebracht aan het door hen jaarlijks georganiseerde wetenschappelijk congres. In 2011 was het congres gericht op (de detectie van) groeihormoon en aanverwante stoffen. Het was de tiende keer dat USADA een wetenschappelijk congres organiseerde en het was de negende keer dat de Dopingautoriteit uitgenodigd was.

In Freiburg werd een bezoek gebracht aan een dopingsymposium dat werd georganiseerd door de lokale universiteit. Verschillende journalistieke verhalen hebben in de afgelopen tijd aangetoond dat de sportgeneeskundekliniek in Freiburg langere tijd een redelijk liberale dopingmoraal heeft gehad. Het symposium richtte zich op de soms brisante relatie tussen sportgeneeskunde en dopingreglementen.

Hoofdstuk 5   Juridische zaken

Nationaal Dopingreglement (NDR)

In 2011 is een nieuw Nationaal Dopingreglement (NDR) opgesteld. De belangrijkste aanleiding hiervoor was tweeledig. Ten eerste had WADA te kennen gegeven dat het NDR op een aantal punten moest worden aangepast teneinde volledig conform de World Anti-Doping Code te zijn. Ten tweede deed een aantal complexe dopingzaken de wens rijzen tot het doorvoeren van aanpassingen en verbeteringen. WADA heeft het aangepaste NDR eind 2011 officieel beoordeeld als volledig in overeenstemming zijnd met de Code.

Inbedding NDR

Het nieuwe NDR is in het voorjaar van 2011 verspreid onder de topsportbonden, teneinde deze in staat te stellen hun eigen dopingreglementen voor 1 januari 2012 aan te passen. De tijdige vaststelling kan lastig zijn indien bonden jaarlijks slechts één gelegenheid (algemene ledenvergadering) hebben om nieuwe reglementen vast te stellen. Om deze problematiek te vermijden, delegeren steeds meer bondsvergaderingen de bevoegdheid tot het vaststellen van het dopingreglement aan het bestuur. Het proces van vaststelling van de nieuwe dopingreglement is over het algemeen voorspoedig verlopen.

Reglementsbijlagen

Het NDR kent verschillende bijlagen die essentieel zijn voor de toepassing van het dopingreglement. De bekendste bijlage vormt de WADA Dopinglijst, maar ook de bijlagen inzake Whereabouts-informatie en Dispensaties zijn onlosmakelijk met het NDR verbonden. Naar aanleiding van aanpassingen in de door WADA gehanteerde regels voor medische dispensaties, is de bij het NDR behorende dispensatieregeling aangepast. De besturen van de topsportbonden (en voor de bij het ISR aangesloten bonden, het ISR-bestuur) dienden deze aangepaste regeling (bijlage) vast te stellen. Het nieuwe NDR bevat een constructie die het mogelijk maakt reglementsbijlagen aan te passen zonder dat alle besturen actie moeten ondernemen. Dit constructie is mede op uitdrukkelijk verzoek van de bonden gecreëerd.

Instituut Sportrechtspraak (ISR)

In 2011 is bij het ISR de regel in werking getreden die de Dopingautoriteit in de gelegenheid stelt (i) een conclusie te nemen in alle aan het ISR voorgelegde dopingzaken. Tevens stelt deze regel de Dopingautoriteit in staat om aanwezig te zijn bij de mondelinge behandeling van dopingzaken. Zowel de Dopingautoriteit als de ISR-tuchtrechters zijn zeer te spreken over het effect van de nieuwe bevoegdheden van de Dopingautoriteit, en zijn van mening dat deze rol van de Dopingautoriteit een positieve bijdrage levert aan de behandeling van dopingzaken.

Dopingzaken

De eerste helft van 2011 heeft grotendeels in het teken gestaan van de behandeling door het Court of Arbitration for Sport (CAS) van twee reeds jaren lopende dopingzaken. De eerste zaak betrof de atleet Simon Vroemen, die bij het CAS beroep instelde tegen het besluit van de Commissie van Beroep van het ISR om hem voor een periode van twee jaar te schorsen. De tweede zaak betrof de schaatser Wesley Lommers, waarin zowel de Dopingautoriteit als de bond in beroep kwamen van de vrijspraak door de Commissie van Beroep van de KNSB. In beide zaken oordeelde het CAS dat niet de minste twijfel bestond over de positieve uitslag, en werd de Dopingautoriteit in het gelijk gesteld.

Civiele zaken

Met enige regelmaat wordt (een aspect van) een tuchtrechtelijke uitspraak in een dopingzaak door de sporter ter toetsing voorgelegd aan de civiele rechter, veelal in Kort geding. Ook in 2011 is dit enkele malen gebeurd, waarbij steeds de betreffende sportbond als partij bij de procedure betrokken werd. In deze zaken was de

Dopingautoriteit formeel geen partij, maar fungeerde de Dopingautoriteit wel als adviseur / deskundige.

Dopingwet

De Minister van VWS heeft het voornemen om een Dopingwet aan te bieden aan het parlement. De Dopingwet richt zich op het creëren van een wettelijke grondslag voor de uitvoering van het antidopingbeleid *naast* de verenigingsrechtelijke grondslag op basis waarvan tot nu toe in Nederland gewerkt wordt.

De Dopingautoriteit heeft in 2011 deelgenomen aan een aantal overleggen over de Dopingwet, en daar haar ideeën en standpunten kenbaar gemaakt.

Leidraad meldingen

In mei werd een leidraad meldingen vastgesteld en gepubliceerd op de website. In de leidraad staat beschreven hoe de Dopingautoriteit handelt als bij de Dopingautoriteit melding gemaakt wordt van een of meer (mogelijke) dopingovertredingen. Sinds de publicatie van de leidraad zijn overigens geen meldingen in behandeling genomen.

Hoofdstuk 6 Wetenschappelijk onderzoek

De wetenschappelijk activiteiten van de Dopingautoriteit bestaan uit de volgende taken:

- een continue inventarisatie van de wetenschappelijke literatuur op dopinggerelateerde relevantie;
- het uitvoeren en initiëren van onderzoek als dat ten dienste staat van het (inter)nationale anti-dopingbeleid; en
- de verspreiding van wetenschappelijke dopingkennis zowel binnen als buiten de organisatie.

Wetenschappelijke kennis wordt in de praktijk steeds vaker vroegtijdig ingezet bij gedane bevindingen op basis van uitgevoerde dopingcontroles. Van oudsher valt ook het project "voedingssupplementen en doping" onder de wetenschappelijke activiteiten.

Inventarisatie wetenschappelijke literatuur

Om op de hoogte te blijven van de meest recente ontwikkelingen houdt de Dopingautoriteit nieuwe publicaties van dopinggerelateerde wetenschappelijke literatuur nauwgezet bij en slaat de relevante artikelen op in haar archief. Dit archief is in 2011 aangevuld met ongeveer 200 relevante artikelen, wat het totaal aantal beschikbare artikelen heeft gebracht op meer dan 2500. Het aantal relevante publicaties nam zienderogen toe in de afgelopen jaren; ook op wetenschappelijk gebied is doping een onderwerp dat steeds meer in de belangstelling is komen te staan.

De informatie uit de beschikbare literatuur wordt actief verspreid en dient als basis voor de interne advisering aan onder andere de afdelingen Controle en Preventie. Deze informatie wordt tevens gebruikt om specifieke wetenschappelijke vragen te beantwoorden van artsen, juristen, journalisten, studenten en andere belangstellenden.

Onderzoek

Effectiviteit anti-dopingbeleid

In december 2010 is begonnen met een promotietraject met de titel 'Effectiviteit van (anti-)dopingbeleid'. Het onderzoek richt zich op een multidisciplinaire aanpak van deze brede onderzoeksvraag, waarbij met name gekeken zal worden naar de gebieden preventie, opsporing en sanctionering, en hoe deze met elkaar verweven zijn tot de huidige anti-dopingaanpak in internationaal verband *en* in Nederland. Als promotor fungeert Prof. Dr. Maarten van Bottenburg, hoogleraar sportontwikkeling aan de Universiteit Utrecht. In 2011 is het onderzoeksplan geschreven en verfijnd, en is er een bezoek gebracht aan het WADA-hoofdkantoor om de plannen te bespreken en, waar mogelijk, aan te haken bij bestaande WADA-initiatieven.

Anabolenpolikliniek

Het VU-Medisch Centrum is in 2010 gestart met een polikliniek speciaal voor mensen die gezondheidsproblemen ervaren als gevolg van het gebruik van doping/spierversterkende middelen. Vanwege een verandering van werkkring van de initiator van deze polikliniek, Dr. Pim de Ronde, is de polikliniek in de loop van 2011 verplaatst naar het Kennemer Gasthuis in Haarlem. In eerste instantie is deze polikliniek bedoeld om de daadwerkelijk ervaren gezondheidsschade in kaart te brengen; in een later stadium kan deze setting eventueel gebruikt worden om wetenschappelijke onderzoeken uit te voeren. Sporters worden niet begeleid bij het gebruik van anabole steroïden. De polikliniek is één avond per week geopend en heeft inmiddels zo'n 150 bezoekers gehad. De Dopingautoriteit fungeert als adviseur.

Genetische doping

In 2011 is gestart met een update van het rapport over genetische doping uit 2004. De ontwikkelingen binnen dit onderwerp worden uiteraard continu gevolgd, deels via contacten met het Nederlandse lid van de WADA Expert Group on Gene Doping, hoogleraar farmaceutische genmodulatie Hidde Haisma. Samen met de hoogleraar in de geschiedenis van de farmacie Toine Pieters en één van zijn studenten wordt een publicatie voorbereid over de huidige stand van zaken bij dit onderwerp.

Overig

Met zes andere wetenschappelijke medewerkers, werkzaam bij de nationale anti-dopingorganisaties van Zwitserland, Noorwegen, Groot-Brittannië, Canada, de Verenigde Staten en Australië, is een werkgroep opgericht om wetenschapsgerelateerde ervaringen uit te wisselen. Eenmaal in de twee maanden vindt er een telefonische vergadering plaats over lopende onderzoeken en specifieke wetenschappelijke dopingkwesties. Het voorzitterschap rouleert per vergadering.

Tijdens een bijeenkomst belegd door de directie Geneesmiddelen en Medische Technologie van het ministerie van VWS is geparticipeerd in discussies over vervalste medische producten. Hiernaast is onder regie van NOC*NSF en het Mulierinstituut tijdens enkele discussiesessies en schriftelijke rondes meegewerkt aan het Sectorplan Sportonderzoek en -onderwijs 2011-2016, getiteld Fundament onder de Olympische ambities. Ook is op uitnodiging van het Sociaal Cultureel Planbureau deelgenomen aan een expertmeeting over de Kennisinstructuur op het gebied van sport (deelsessie "Talentvol Nederland", oftewel topsport).

Bij het Nederlands Forensisch Instituut zijn twee cursussen gevolgd en afgerond: criminalistiek (februari/maart) en Bayesiaanse statistiek (mei/juni).

Er zijn meerdere studenten begeleid en beoordeeld die als onderdeel van hun studie een dopingonderwerp nader hebben uitgediept. Speciale vermelding verdienen Michel Riemersma van de masteropleiding "applied ethics" van de Universiteit Utrecht met zijn scriptie "Is the inclusion of cannabis on the anti-doping list morally wrong?" en Suzanne Bosman van de masteropleiding "forensic science" van de Universiteit van Amsterdam met haar scriptie "State-of-the-art analysis of anabolic steroids in human blood, urine, hair and saliva".

Tenslotte is voor het tijdschrift International Journal of Sports Medicine driemaal opgetreden als referent.

NZVT

Er zijn in 2011 140 product-batch combinaties toegevoegd aan de website. Dit is het hoogste aantal ooit, wat een signaal is dat het Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport (NZVT) nog steeds in een belangrijke behoefte voorziet van sporters en hun begeleiders. Het NZVT is opgezet in 2003 en dat een systeem voor het testen van voedingssupplementen nog steeds noodzakelijk is, werd in 2011 onder meer bewezen door de bevinding dat één ingediende batch is afgekeurd vanwege de onverwachte aanwezigheid van steroïden in een verder regulier product. In totaal stonden er eind 2011 283 product-batch combinaties op de NZVT-website (antidoping.nl/nzvt), verdeeld over 169 producten, 38 producenten en 17 inhoudelijke categorieën.

De Dopingautoriteit fungeert tevens als adviseur bij een vergelijkbaar initiatief van het Britse bedrijf HFL (zie www.informed-sport.com).

Hoofdstuk 7 Kennismanagement

Het belang van kennis

Vakkennis en kennis van de verschillende vakgebieden die met het antidopingbeleid samenhangen, is van essentiële waarde voor de Dopingautoriteit. Ons werk kan niet op hoog niveau worden verricht als wij niet beschikken over correcte, actuele en zo volledig mogelijk kennis op o.a. biochemisch, medisch, juridisch en communicatief gebied. Het verzamelen, beheren, ontsluiten en uitdragen van deze kennis behoort dan ook tot het dagelijks werk van alle stafleden van onze organisatie.

Kennisverwerving

Medewerkers van de Dopingautoriteit nemen regelmatig deel aan voor hun vakgebied relevante congressen en symposia (en leveren daar overigens ook vaak zelf een bijdrage aan). Tijdens periodieke 'kennisbijeenkomsten' voor het hele personeel worden ontwikkelingen toegelicht en bediscussieerd. Voor de DCO's is ook in 2011 weer een bijscholingbijeenkomst georganiseerd, in aanvulling op de coaching en bijscholing die onderdeel vormen van het dagelijkse werk.

Externe ontsluiting

Via de drie websites van de Dopingautoriteit wordt veel kennis beschikbaar gesteld aan 'het publiek'. In 2011 is daaraan weer veel nieuwe informatie toegevoegd. De website www.dopingautoriteit.nl bevat o.a. veel informatie over procedures en regels, alsmede actuele, dopinggerelateerde mediaberichten. De website www.eigenkracht.nl bevat een grote hoeveelheid artikelen over voeding, training en aanverwante onderwerpen, terwijl op de website www.100procentdopefree.nl de informatie te vinden is die voor topsporters relevant is.

Project

Om verbeteringen aan te brengen in het interne kennismanagement van onze organisatie, maar vooral om heel veel meer relevante informatie vindbaar en toegankelijk te maken voor 'het publiek' is ultimo 2010 een begin gemaakt met een vierjarige project. Het betreft een relatief grootschalig project dat in de komende jaren steeds grotere hoeveelheden dopinggerelateerde informatie zal ontsluiten voor iedereen die interesse heeft in ons vakgebied. Begin 2012 zal de hiervoor ontwikkelde website www.doping.nl beschikbaar komen.

Hoofdstuk 8 Mens & organisatie

Bestuur

De Dopingautoriteit kent een driehoofdig bestuur, bestaande uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De secretaris is benoemd op voordracht van NOC*NSF, terwijl de penningmeester is benoemd op voordracht van het Ministerie van VWS. In 2011 ging het secretariaat over van Conny van Bentum naar Marc Benninga. Voor een overzicht van de verdere samenstelling van het bestuur wordt verwezen naar bijlage 2. Het bestuur hanteert een bestuursmodel waarbij de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse gang van zaken en ook voor de beleidsvoorbereiding en -uitvoering aan de directeur zijn gedelegeerd. Het bestuur bestuurt met andere woorden 'op hoofdlijnen'.

Raad van Advies

De Dopingautoriteit kent een statutair verankerde Raad van Advies. Ultimo 2011 bestaat de Raad uit zeven personen (waarmee de Raad compleet is), die allen een specifieke belangengroep of een specifiek kennisgebied vertegenwoordigen. De Atletencommissie heeft bovendien een vervangster (in de persoon van Hinkelien Schreuder) aangewezen die in voorkomende gevallen Femke Dekker (het vaste Raad van Advies-lid namens de Atletencommissie) vervangt. De Raad heeft als taak het gevraagd en ongevraagd adviseren van het bestuur. De Raad komt enkele malen per jaar bijeen. Voor een overzicht van de samenstelling van de Raad van Advies wordt verwezen naar bijlage 2.

Bureaupersoneel

De Dopingautoriteit kent twee afdelingen (Controle en Preventie), een staf van drie personen en een secretariaat van twee personen.

Ultimo 2011 omvatte de bureauformatie 13 personen en was er één vacature, met een taakomvang van 11,8 FTE. Voor een overzicht wordt verwezen naar bijlage 3.

Doping Controle Officials (DCO's)

Naast het vaste personeelsbestand waren eind 2011 28 parttime Doping Controle Officials (20 mannen en 8 vrouwen, zie bijlage 4) actief, aangesteld op basis van zogenaamde minimumuren-contracten.

Kwaliteit

Binnen het anti-dopingbeleid wordt veel waarde gehecht aan het leveren van kwaliteit. Veel dopingorganisaties werken dan ook met kwaliteitssystemen. Dit is met name relevant voor de uitvoering van dopingcontroles: het NDR stelt een ISO-certificaat verplicht om controles te kunnen uitvoeren. Maar ook de andere taken, waaronder het verstrekken van medische dispensaties en het verzorgen van preventie-activiteiten dienen naar onze mening aan ISO-normen te voldoen. De Dopingautoriteit en haar rechtsvoorgangers zijn reeds sinds 1998 ISO-gecertificeerd.

In mei werd bovendien een Klachtenprocedure vastgesteld en op de website gepubliceerd. In de procedure staat beschreven hoe de Dopingautoriteit omgaat met klachten over haar handelen. Er is in het verslagjaar overigens geen enkele klacht ontvangen.

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS-commissie)

Één van de bepalingen uit het dopingreglement betreft de procedure rondom het gebruik van dopinggeduide geneesmiddelen. De Dopingautoriteit heeft ten behoeve van de Nederlandse sportbonden een commissie geïnstalleerd, de Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS-commissie), die bestaat uit onafhankelijke artsen.

Formeel was het zo, dat de GDS commissie een commissie van de sportbonden was. Dat had tot gevolg dat bij verandering in de samenstelling van de commissie elke sportbond een bestuursbesluit moest nemen met betrekking tot de benoeming van de leden van de GDS-commissie.

Bij het inwerking treden van de nieuwe dispensatiebijlage bij het Nationaal Dopingreglement is dat in 2011 gewijzigd. Vanaf dat moment is de GDS-commissie een commissie van de Dopingautoriteit.

Bijlage 1

Balans per 31 december 2011

Staat van baten en lasten over 2011

Bijlage 2

Samenstelling Bestuur, Raad van Advies en GDS-commissie (per 31-12-2011)

Bestuur

Dolf Segaar, voorzitter

Conny van Bentum, secretaris (op voordracht van NOC*NSF), tot 16-05-2011

Marc Benninga, secretaris (op voordracht van NOC*NSF), vanaf 16-05-2011

Charlotte Insinger, penningmeester (op voordracht van het Ministerie van VWS)

Raad van Advies

Bert Bouwer (namens de Nederlandse coaches)

Arnold Brons (Vereniging voor Sportgeneeskunde, VSG)

Femke Dekker (atletencommissie NOC*NSF)

Francien Huurman (namens de Nederlandse sporters)

Annemieke Horikx (KNMP)

Saskia Sterk (Rikilt)

Carl Verheijen (KNMG)

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS)

Marjon van Eijsden-Besseling

Edwin Goedhart

Leo Heere (voorzitter)

Ed Hendriks (voorzitter)

Jan Hoogsteen

Hans Keizer

Harry Koene

Hans Jurgen Mager

Huib Plemper

Hans Vorsteveld

Bijlage 3

Samenstelling Bureaupersoneel (per 31-12-2011)

Directie / secretariaat

Herman Ram	directeur
Chui Har Lee-Tang	secretaresse
Gerdi van Driel	administrateur

Staf

Olivier de Hon	wetenschappelijk beleidsmedewerker
Steven Teitler	juridisch beleidsmedewerker
Frans Stoele	beleidsmedewerker informatie & documentatie

Afdeling controle

Koen Terlouw	afdelingshoofd
Jeroen Brakels	accountmanager
Fienie Verhagen	senior medewerker dopingcontroles
Jan Kroes	senior medewerker dopingcontroles
Vacature	medewerker whereabouts

Afdeling preventie

Bart Coumans	afdelingshoofd
Erik Duiven	voorlichter topsport
Hans Wassink	voorlichter breedtesport

Bijlage 4

Overzicht Dopingcontroleofficials (per 31-12-2011)

Gerda Aarnoudse
Ton Bieber
Henk Bieber
Ellen van de Bunt
Koos van de Bunt
Dick Doornik
Sally Fischer
Jan Fransen
Rob Keja
Jan Kroes
Bram Lasschuijt
Karin Lindhout
Gonnie Monsieurs
Rob Moonen
Victor Niemeijer
Astrid Pennings
Cees Rab
Geeta Ramdajal
Frans van Riel
Hans Scholtz
Cees Smid
Jaap Stomphorst
Fienie Verhagen
Ton Verhagen
Alex Vermeulen
Gerrit Vooren
Cor van Weert
Ton Zasada

Bijlage 5 Overzicht publicaties en presentaties

Artikelen

Pluim B.M., O. de Hon, J.B. Staal, J. Limpens, H. Kuipers, S.E. Overbeek, A.H. Zwinderman & R.J.P.M. Scholten. β 2-agonists and physical performance: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Sports Med.* 41(1): 39-57, 2011. (genomineerd voor de Cosmed Prijs voor Sportgeneeskunde 2011).

De Hon O. Sport is te mooi voor doping. Nederlandse sociëteit voor extra corporale circulatie; *NeSECC Uptodate* 1: 17-8, 2011.

Boekbijdragen

De Hon O. Contra-indicatie 100 – Sportbeoefening; doping. In: *Commentaren Medicatiebewaking 2011/2012*. Stichting Health Base, Houten, blz. 933-45, 2011.

De Hon O. & H. Ram. De Dopingautoriteit. In: *Jaarboek Sportgeneeskunde 2010*, Van Beek P., C. Kanne, M. Kessel & N. Eyssen eds., Arko Sports Media, Nieuwegein, 2011, blz. 66-8.

De Hon O. Whereabouts-regelgeving valt sporters zwaar. In: *Jaarboek Sport – beleid en onderzoek 2010/2011*. Elling A., R. de Wit, F. van Rens, M. de Jong, S. de Groot-Nuijten, K. Breedveld, J. van Leeuwen & N. Eyssen eds., Arko Sports Media, Nieuwegein, 2011, blz. 97.

Coumans B. Illegale doping gekocht via internet levert extra (gezondheids)risico's op. In: *Jaarboek Sport – beleid en onderzoek 2010/2011*. Elling A., R. de Wit, F. van Rens, M. de Jong, S. de Groot-Nuijten, K. Breedveld, J. van Leeuwen & N. Eyssen eds., Arko Sports Media, Nieuwegein, 2011, blz. 97.

De Hon O. VUMC start polikliniek anabole steroïden. In: *Jaarboek Sport – beleid en onderzoek 2010/2011*. Elling A., R. de Wit, F. van Rens, M. de Jong, S. de Groot-Nuijten, K. Breedveld, J. van Leeuwen & N. Eyssen eds., Arko Sports Media, Nieuwegein, 2011, blz. 98.

Abstracts

De Hon O., I. Eijs & A. Havenga. Dutch elite athletes and anti-doping policies. (Poster at 3rd IOC World Conference on Prevention of Injury & Illness in Sport). *Br J Sports Med* 45(4): 341-2, 2011.

De Hon O. & M. van Bottenburg. Methoden om de prevalentie van dopinggebruik te bepalen in de topsport. (Presentatie op Dag van het Sportonderzoek 2011). Hogeschool van Amsterdam, blz. 45-6.

Mondelinge presentaties

- 'Sport is te mooi voor doping'; NeSECC, Nieuwegein, 6 januari.
- 'Sport is te mooi voor doping'; Toegepaste Inspanningsfysiologie, opleiding Bewegingswetenschappen Vrije Universiteit, Amsterdam, 19 januari en 30 november.
- 'Sport is te mooi voor doping'; KNMV-congres, Arnhem, 22 januari.
- 'Criminaliteit en Doping'; Hogeschool Rotterdam, Rotterdam, 15 februari & 15 november.
- 'Doping en Sportfysiotherapie'; Professional Master Sportfysiotherapie, Utrecht, 18 februari.

- 'Anti-dopingbeleid voor sportartsen', 'Epidemiologie van dopinggebruik' en 'Voedingssupplementen & doping'; drie presentaties voor de NIOS-opleiding voor sportartsen, Bilthoven, 4 maart.
- 'The anti-doping Poldermodel'; LanCon Education, Rotterdam, 8 maart.
- 'Doping & voedingssupplementen'; Symposium Lamberts Performance, Doetinchem, 2 april.
- 'Doping: het recht van de Code en het recht eromheen'; Johan Cruijff University, Amsterdam, 8 april
- 'Het grijze gebied tussen voedingssupplementen en doping', Diëtistendagen NVD, Noordwijkerhout, 8 en 9 april.
- 'De sportdiëtist en doping'; Post HBO Sportdiëtetiek, Hogeschool van Amsterdam, 19 april.
- 'De sportdiëtist en doping'; Post HBO Sportdiëtetiek, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, 26 mei.
- 'NZVT – experiences 2010'; HFL Advisory Panel on Nutritional Supplements, Fordham, Verenigd Koninkrijk, 12 april.
- 'Doping: positie en taken van de Nationale Anti-Doping Organisatie', en 'Doping: het Nationaal Dopingreglement (NDR)'; twee presentaties voor de Vrije Universiteit, Amsterdam, 14 juni.
- 'Talent tegen Doping! Regels en procedures 2011'; KNHS-bijeenkomst Paralympische selectie, Ermelo, 4 juli.
- 'Sport is te mooi voor doping'; Master Sportfysiotherapie SOMT, Amersfoort, 6 september.
- 'Europa en het mondiale antidopingbeleid'; Haagse Hogeschool, Den Haag, 7 september.
- 'De vinger op de zere plek'; Sportbonden-bijeenkomst, Nieuwegein, 11 oktober.
- 'Doping Prevention in Fitness Centers in the Netherlands', University of Nicosia, Cyprus, 26 oktober.
- 'NZVT: een update'. Jaarcongres Vereniging Sportdiëtetiek Nederland, Ede, 4 november.
- 'Methoden om de prevalentie van dopinggebruik te bepalen in de topsport'; Dag van het Sportonderzoek, Amsterdam, 4 november.
- 'The Whereabouts app'; IADA, Parijs, Frankrijk, 13 november.
- 'Dopinggebruik & hartproblemen'; 5^e Hartsymposium Twente, Enschede, 19 november.
- 'Sport is te mooi voor doping!'; Post HBO Sportdiëtetiek, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, 1 december.
- 'De (sport)arts & de hulpvraag'; VSG-congres, Kaatsheuvel, 2 december.
- 'Het beleid van de Dopingautoriteit'; Fontys Hogeschool, Tilburg, 19 december.
- 'De fysiologie van doping'; Labsymposium Jeroen Bosch Ziekenhuis, Den Bosch, 22 december.

Bijlage 6 Afkortingen

ADAMS	Anti-Doping Administration and Management System
ADS	Anti Doping Services
ANADO	Association of National Anti-Doping Organizations
ANP	Algemeen Nederlands Persbureau
CAS	Court of Arbitration for Sport
CIOS	Centraal Instituut Opleiding Sportleiders
DCO	Dopingcontroleofficial
DIL	Doping Infolijn
EFAA	European Fitness and Aerobic Association
EPO	Erytropoëetine
EYOF	European Youth Olympic Festival
GDS	Geneesmiddelen Dispensatie Sporter
IADA	International Anti-Doping Agreement
IF	Internationale Federatie
INADO	Institute for National Anti-Doping Organizations
IRMS	Isotopenratio Massaspectometrie
ISL	International Standard for Laboratories
ISO	International Organization for Standardization
ISR	Instituut Sport Rechtspraak
IST	International Standard for Testing
ISTUE	International Standard for Therapeutic Use Exemptions
KNLTB	Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond
KNMG	Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Geneeskunde
KNMP	Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie
KNMV	Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging
KNSB	Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond
KNVB	Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond

KNWU	Koninklijke Nederlandse Wielren Unie
KNZB	Koninklijke Nederlandse Zwem Bond
LOOT	Landelijk Overleg Onderwijs en Topsport
NADO	Nationale Anti-Doping Organisatie
NDR	Nationaal Doping Reglement
NGS	Nederlands Genootschap voor Sportmassage
NK	Nederlands Kampioenschap
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
NPN	Natuur en gezondheidsProducten Nederland
NTP	Nationale Testing Pool
NZVT	Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
T/E	Testosteron/Epitestosteron
USADA	United States Anti-Doping Agency
VSG	Vereniging voor Sportgeneeskunde
VWS	Ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WADA	World Anti-Doping Agency
WK	Wereldkampioenschappen